

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא בתרא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל: 02(571-2016)

פ"ט מי שמת

גמ' קלט : - קמג :

נכסים מועטים (אין כדי שיוזנו י"ב חודש לר"ג בר רבי ורב, עד שיבגרו לחכמים ושמואל) -
לרבנן - בנות יזונו (לרשב"ם אף פרנסה) עד שיבגרו ולבנים השאר, לאדמו"ן (ר"ג ורשב"ם להל') -
לרשב"ם - שניהם יזונו יחד

מרובים בשעת מיתה ונתמעטו או להיפך - הבנים זוכים בירושה [ברשותם]

בנים שמכרו בנכסים מועטים מהני (לרשב"ם - קודם העמדה בדין עם בנות)

ספק אי ממעטים בחשבון הנכסים בשעת מיתה ע"י : מזונות אלמנה או לא (רשב"ם - מזונותיה עם בנים/עם בנים ובנות) (מהרש"א - למסקנא כן), בת אשתו, בע"ח

אלמנה קודם לבת בנכסים מועטים

דוחין טומטום - אביי - אין לו כלל [כרשב"ג - בריה בפנ"ע, אלו דוחין על אלו] אא"כ אין יורש - הוא יורש הכל [רשב"ם - אין לו - עיין עליו, הקרוב אליו ממשפחתו]
רבא - יש לו כפחות [ספק זכר ספק נקבה]

{ בת עדיפא, בת תחלה סימן יפה לבנים [מגדלת אחיה, אין עין הרע] }

מזכה לעובר - רב הונא, ר"נ, ר' יוחנן, להל' - לא קנה, חוץ : מירושה לר' יוסי הבאה מאיליה, ממזכה לבנו [דעתו קרובה אצלו (רשב"ם - גמר בלבו)]

רב ששת, שמואל - קנה

לכשתלד - לר"נ ורב ששת (להל') - קנה, לרב הונא - לא

חזקה בנכסי הגר לפני שמת העובר לא מהני [אביי - ירושה לעובר, לרבא - חזקה רפויה (רשב"ם - מספקא להו) אא"כ שמעו "שמת"]

רב ששת - עובר מת לפני אמו

עובר בשעת מיתת אביו - לא ממעט בחלק בכורה [וילדו לו], אין פי שנים [יכיר]

קני כחמור - לא קנה ; את וחמור - ר"נ (להל') - , רב המנונא - לא קנה, רב ששת - קנה הכל

ר' יוסי - התורם קישות יוסיף [לרשב"ם - דלמא תרם ממר על המתוק]

נכסי ליחיד ולכלל - רב יוסף (להל') - קנה מחצה [והיתה לאהרן ולבניו -]
אביי - חלק א' [אהרן ממ"נ היה בר חלוקה]

שלח מתנה - בנות שלא נשאו קודמות לכלתו שקודמת לבנות שנשאו
"לבניי" = לבן יחיד ולא לבנות,

מב"ר אשי (להל') - ולא לבן בנו, רב חביבא - אף לבן בנו

רשב"ם קמא :

ר' יוסי - עובר פוסל - רשב"ם - עבדי אביו כהן מתרומה, רש"י יבמות - אמו כהנת אם הוא זר

גמ' קמג : - קמו :

השביחו נכסי תפוסת הבית - הוציאו משלהם - שבח לעצמן חוץ משמירה [קטנים נמי יכולים],
מנכסים - שבח לאמצע אא"כ אמרו בפני ב"ד (רשב"ם - או עדים) ראו מה שהניח אבא ונשביח לעצמנו (לרשב"ם - חלקם) או גברא רבה [לא טרח לאחר]

חתונה בבית של הבן [לרשב"ם - תק"ח לכבוד החתן] -

בבנו גדול, בתולה, אשתו ראשונה, השיאו ראשון, רשב"ם - יש לאב בית אחר,
ולא העליי' ולא אוצר אביו וספק באכסדרה ובכ' בתים זה לפניו מזה

דרך לקחת אח א' לאומנות המלך - ריוח לאמצע

אח שהלך ללמוד מקבל מזונות מתפוסת הבית לפי ברכת הבית (לרשב"ם - יפחת לפי חסרון בגלל העדרו)

אח מתרפא מתפוסת הבית בחלה באונס

שלח אב שושבינות (דורון לחופה ולשמחו ז' ימים) ע"י בן א' לצורכו, כשחוזרת - לו
ואם שמח עמו ומת - לאמצע ולא ליבם; שלח סתם חוזרת לאמצע

ברייתא - ארוסה שמתה קידושין חוזר במקום שנהגו, ארוס שמת אין מחזירין [תנו לי בעלי ואשמח
עמו]

מתה היא (או אשת כהן שנאנסה) -

ר' נתן, ר"י - קידושין לאו לטיבועין (להיות אבוד) ניתנו ומחזיר (אא"כ נהגו שלא),

ר' יהודה הנשיא, ר"מ - לטיבועין ניתנו, ומחזירין הסבלונות

ר' יוסי - ספק אי לטיבועין ויחזיר [לרשב"ם - כסומכוס]

להל' - מת הוא, היא, הדר ביה הוא - לא מחזיר

הדר בה היא - ר"פ - מחזיר, אמימר - לא [גזירה יאמרו קידושין תופסין באחותה]

מחזירין סבלונות (רשב"ם - סתם) שאין עשויין ליבלות, וכשלא אכל שם סעודת חתן שוה דינר או

הדרא בה היא אף העשויין ליבלות ומאכל ומשתה בזול ($2/3$),

ושבח סבלונות והעשויין ליבלות שלא בלו תיקו

שושבינות - נגבית בב"ד כמלוה, חוזרת בעונתה, אין רבית, אין שביעית משמט [אין לא יגוש [לרשב"ם -

זמנו אחר שביעית]], אין לבכור פי שנים [ראוי (לרשב"ם - כמלוה)]

ויכול לטעון אעשה רק כדרך שעשית עמדי - בפומבי, בבתולה, באשה שנייה, באחת

{ עתיר נכסין, סלעים, משח; הכל צריכין למרי חטיא; כל ימי "עני" רעים }

רשב"ם קמג: - קמו:

אלמנה יורשת ואומרת ראו וכו' ואני עושה ואוכלת - לרשב"ם - אין לה מזוני

לרשב"ם - שבח שהשביחה אלמנה לעצמה משתבעה כתובתה

תטרוף כתובתה ממה שהשביחה

לרשב"ם - דעתו לגרשה שוב אינו יורשה

גמ' קמו: - קנג.

מתנת שכ"מ במקצת (שייר קרקע (לרב) ומטלטלין (לר' ירמיה ב"א) כדי פרנסתו, לרב יוסף קרקע כ"ש)

או כולה כשנמלך או חיישינן שיש לו עוד במדה"י - להל' בעי קנין ואינו חוזר,

ומתנת שכ"מ שלא שייר (למ"ד אזלינן בתר אומדנא) או מצוה מחמת מיתה במקצת - חוזר אע"פ

שקנה וא"צ קנין

לרב הונא בדר"י - מצוה מחמת מיתה במקצת צריך קנין

מתנת שכ"מ - [והעברתם את נחלתו, ונתתם את נחלתו, חזקיהו - צו לביתך, אחיתופל - ויצו אל ביתו,

שמא תטרוף דעתו (לרשב"ם מח' אי דאו' או דרבנן)]

{ עצרת ברור/בלול, רוחות מוצאי יו"ט אחרון הוי סימן לתבואה }

ר"נ - מודה שמואל דנותן שטר חוב במתנת שכ"מ אינו יכול למחול [לרשב"ם - אלימי - כנתונין]

קנין דליתא בבריא ליתא בשכ"מ, חוץ: מתנו הלואתי והקנאת מטבע [שכ"מ כירושה, איתא במעמד

שלשתן] ולשון ירושה לראוי ליורשו לר' יוחנן ב"ב

אי ליתיה (לרשב"ם - המקבל) בירושה ליתיה במתנת שכ"מ אלא ע"י אודיתא

שייר פירות דקל לעצמו הוי שיוור למקום צימוח פירות (לרשב"ם - והוי מתנת שכ"מ) וספק בדקל לזה

ופירותיו לאחר

שכ"מ שחילק ואח"כ נמלך לחלק הנותר - חוזר רק באחרון

להל' חזרה במקצת נכסים הויא חזרה בכולה

הקדיש, הפקיר, חילק לעניים כל נכסיו - ספק אם יכול לחזור

מכר כל נכסיו חוזר רק אם הזווי בעין [להכי שבקינהו]

כותב כל נכסיו לעבדו ושייר כ"ש - ת"ק - לא יצא לחורין, ר"ש - בן חורין [מח' אי שייר בגוף העבד, אי פלגינן דיבורא, אי חסר בכרות גיטא (רשב"ם - זכות לבעל, יתכן ששייר העבד)]

עבד במילי דא' קרקע, ובמילי דרבנן ולשון בנ"א לרבא הוי מטלטלי והגמ' מסתפק

כתב לבניו כל נכסיו ולאשתו קרקע כ"ש - אבדה כתובתה

מברחת נכסיה מבעלה - כותבת כל נכסיה לאחר, מקצת נכסיה "מהיום ולכשארצה" או גליא דעתה דמשום אינסובי

"נכסים" = עבד, קרקע, גלימא, זוזי, שטר, בהמה, עופות, תפילין, וס"ת הוי ספק [לרשב"ם - מצוה ולא מלבוש]

לרב ששת אמר רב - אין דייתיקי מבטלת דייתיקי כשמת השכ"מ ולא עמד מחליו ר"נ, שמואל - שכ"מ יכול לחזור ממ"נ

שטר שכ"מ שכתוב קנין בלא זיכה לו - רב - קנה - אפי' הלואה ואינו חוזר [ליפות כחו] שמואל (לרשב"ם להל') - לא קנה [שמא רצה הקנין לאחר מיתה] חוץ ממיפה את כוחו - "וקנינא מוסיף על מתנתא" דקנה ויכול לחזור

כתב בלי קנין וזיכה לשנים (לרשב"ם - שמסר השטר) - רב - ראשון קנה [זיכה כקנין] ואינו חוזר שמואל - שני קנה [יכול לחזור] ועם קנין קנה ראשון [מייפה כחו]

כתב בחיים ובמות - רב (להל') = שכ"מ, שמואל = מתנת בריא רבא - "מחיים" הוי מתנת בריא, לאמימר (להל') לא

רשב"ם קמט. - קנב.

לרשב"ם - לא מהני הודאת שכ"מ שלוח [שלא להשביע בנין] אלא בפקדון

רא"ש לרשב"ם - במברחת, הלוקח קונה כל זמן שהיא תחת בעלה

מח' בשטר שכ"מ שכתוב קנין - לרשב"ם דוקא כל נכסיו, וקנין אפי' לא בשטר

גמ' קנג. - קנז.

ספק אם היה שכ"מ כשכתב והשתא הוא בריא - ר"מ - על הנותן הראיה בעדים, חכמים - המע"ה (לרב הונא ורבה ור"ל בעדים, לרב חסדא ורבה בר"ה ור' יוחנן בקיום השטר) [מח' בר' נתן ור' יעקב אי אזלינן בתר חזקה דהשתא, במודה בשטר אי צריך לקיימו] מת ספק אי מחולי זה - רבה (להל') - חזקה דהשתא [כר' נתן], אביי - חיישינן שעמד

בקעה בימות החמה - לטומאה כרה"ר,

ספק מתי נכנס - ר' אלעזר - לר' נתן בתר השתא, לר' יעקב בחזקת טהור רבא - אם עברו ימות הגשמים (לרשב"ם - משגדרוה) כרה"ר

ר' יוחנן - הו"א - מודה רבנן דמודה בשטר א"צ לקיימו כשהלוה עצמו אמר פסים או אמנה; למסקנא - איפוך - לרבנן תמיד א"צ לקיימו ולר"מ צריך

ספק קטן שמכר נכסי אביו ומת - נכסי בחזקת לקוחות, להו"א דר' יוחנן בחזקת יורשים

קטן מוכר בקרקעות אביו - רבא - 18 עם ב' שערות

רב הונא בר חנינא, רבה - 20 (עם בדיקת סימני שערות או סריס) [לפני זה מיקרבא דעתו לגבי זוזי], חוץ: מנתינת מתנה, מיודע בטיב מו"מ - 13

רבא - צריך 18 ויום א' - תוך זמן כלפני זמן (להל'), רבא ב"ר שילא - כלאחר זמן

רב הונא - פחות מ20 נאמן להעיד, מר זוטרא - לא לקרקעות

בודקין סימנים לקידושין, גירושין מיבם, אשה לחליצה (דלא כר' יוסי), למיאון (דלא כר"י דבעי שירבה השחור)

לר' אלעזר מתנת שכ"מ לאו כמסורין ונתונין - ותמיד צריך קנין (רשב"ם - אפי' מצוה מחמת מיתה, וא"א לחזור)

ר' לוי - שכ"מ יכול לעשות קנין בשבת [שמא תטרוף דעתו]

ר"מ - ר"א - מתנת דברי שכ"מ בחול דוקא [ראוי לבילה], ר"י - ר"א - בשבת דוקא [שלא תטרוף דעתו],
ר' יהושע - תמיד [ק"ו]

ר"מ - ר"א - זכין לגדול דוקא [מטעם שליחות], ר"י - ר"א - לקטן דוקא [תקנו למי שאין לו יד],
ר' יהושע - לשניהם [ק"ו]

רשב"ם קנדה - קנה.

הל' כר' יוחנן דמודה בשטר א"צ לקיימו ואפי' בערעור עדים
קטן מוכר מטלטלין בן 6-7 - לרשב"ם - תקנו משום כדי חייו
לרשב"ם - 20 דוקא למכור נכסי אביו

גמ' קנז. - קנט:

נפל בית עליו ועל אביו - ב"ש - בע"ח גובה מחצי נכסי האב [שטר כגבוי - ושניהם "ודאי מוחזקין"],
ב"ה - בחזקת יורשי האב [אין ספק מוציא מידי ודאי]

אי "דאיקני" לא משתעבד - שט"ח מאוחר פסול (רשב"ם - אף לר"מ אי לא כ' דאקני),
אין בע"ח גובה השבח לחכמים דר"מ

את"ל "דאיקני" וקנה משתעבד [לרשב"ם - קרקעות בעולם, אלמוהו לשעבוד דלא תנעול דלת],
לוה לזה וקנה - רב אשי מהדורא קמא ובני מערבא - ראשון קנה
להל' - יחלוקו ובע"ח טורף מלוקח רק חצי השבח

נפל בית עליו ועל אשתו - ב"ש - יחלוקו נכסי אשה [רשב"ם - ממון המוטל בספק],
ב"ה - כתובה בחזקת יורשיו, נכסי מלוג בחזקת יורשיה,
צאן ברזל - לר' יוחנן יורשיו [אחריותו], לר' אלעזר יורשיה [היא הנעלת לו],
לר"ל ובר קפרא יחלוקו

נפל בית עליו ועל אמו - ת"ק ובן עזאי - יורשיו ויורשיה יחלוקו נכסי אם
ר"ע לב"ה - ר' אילא - בחזקת יורשי האם [הוחזקה נחלה בשביל האם]
הו"א דר' זירא - בחזקת יורשי הבן

בן שמכר נכסים שראוי לירש ומת בחיי אביו, הנכד מוציא מלקוחות [תחת אבותיך יהיו בניך - באים
מכח זקניו]

אחרים מעדיין על חתימת מי שנעשה חתנו אח"כ [אין חשש מזייף אלא גזירת המלך]
אינו יורש אמו בקבר להנחיל [סיבה סיבה מירושת אשתו]

רשב"ם קנח:

לרשב"ם - נפל עליו ועל אמו - אם יש לאם עוד בן הכל שלו [אין ספק יורש מוציא מידי ודאי יורש
במקצת]